

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 853/2022
14.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић, Татјане Миљуш, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА из ..., чији је пуномоћник Јован Продановић, адвокат у ..., против туженог-противтужиоца ЈКП Зеленило Панчево, чији је пуномоћник Зоран Крстић, адвокат у ..., ради исплате по тужби и ради утврђења по противтужби, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4387/21 од 03.11.2021. године, у седници већа одржаној 14. септембра 2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4387/21 од 03.11.2021. године у делу у коме је одлучено о тужбеном захтеву, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 4387/21 од 03.11.2021. године у делу у коме је одлучено о тужбеном захтеву и пресуда Основног суда у Панчеву П1 609/19 од 16.06.2021. године у ставовима другом и трећем изреке, тако што се ОДБИЈА као неоснован тужбени захтев тужиоца АА из ... да се тужени ЈКП Зеленило Панчево обавезе да тужиоцу на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора у периоду од 01.11.2016. године до 01.11.2019. године исплати укупан износ од 73.546,52 динара са законском затезном каматом на појединачно одређене месечне износе од доспелости до исплате, као и захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда Београду Гж1 4387/21 од 03.11.2021. године у делу у коме је одлучено о противтужбеном захтеву, као изузетно дозвољеној.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 4387/21 од 03.11.2021. године у делу у коме је одлучено о противтужбеном захтеву.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 54.000,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема писменог отправака пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 609/19 од 16.06.2021. године, у ставу првом изреке одбијен је као неоснован прејудицијелни противтужбени захтев којим је тужени тражио да се утврди да тужилац као запослени код корисника јавних средстава нема право на наплату-исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора према Посебном колективном уговору за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије од 18.03.2015. године и Посебног колективног уговора за јавна и јавно комунална предузећа града Панчева од 25.06.2015. године за време важења Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, бр. 116/2014), као и да се тужилац обавезе да туженом накнади све парничне трошкове са законском затезном каматом од извршности до коначне исплате; у ставу другом изреке усвојен је тужбени захтев и обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора исплати укупан износ од 73.546,52 динара, за период од 01.11.2016. године до 01.11.2019. године са законском затезном каматом на појединачне месечне износе од доспелости до исплате, све ближе одређено у овом ставу изреке; у ставу трећем изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 81.682,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 4387/21 од 03.11.2021. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена наведена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Имајући у виду различиту судску праксу у истој правној ситуацији изражену у пресудама Врховног касационог суда на које је ревидент указао, Врховни касациони суд налази да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. Закона о парничном поступку да се ревизија против дела одлуке у коме је одлучено о тужбеном захтеву сматра изузетно дозвољеном, па је ради потребе уједначавања судске праксе донео одлуку као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), па је нашао да је ревизија основана у делу одлуке у коме је одлучено о тужбеном захтеву.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у утуженом периоду био у радном односу код туженог на неодређено време. У спорном периоду послодавац је накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора исплаћивао запосленима у складу са Правилником о зарадама, накнадама зараде, додацима на зараде и друга примања од 20.12.2005. године, по коме је накнада за регрес за коришћење годишњег одмора износила је 1.000,00 динара месечно. Износи

досуђени тужиоцу представљају разлику накнаде трошкова регреса између вредности прописане Посебним колективним уговором за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике („Службени гласник РС” бр. 27/15 од 18.03.2015. године, ступио на снагу 26.03.2015. године) и Посебним колективним уговором за јавна и јавно комунална предузећа града Панчева („Службени гласник РС” бр. 59/2015, који је ступио на снагу 03.07.2015. године) и накнаде тих трошкова исплаћених тужиоцу за утужени период. Оба Посебна колективна уговора садрже идентичну одредбу у погледу висине наведених трошкова. Висина потраживања утврђена је на основу налаза и мишљења судског вештака за економско-финансијску област.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредаба члана 4., 118. ст.1. т.5) и 6), 246. ст.1. и 2., 256.ст1. и 257. Закона о раду, члана 9. став 1. и 2. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, одредбе чланова 60., 65. и 66. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије и чланова 80., 84. и 85. Посебног колективног уговора за јавна и јавно комунално предузеће града Панчева оценио да тужилац основано потражује износе на име мање исплаћене накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора у складу са посебним колективним уговорима, те да се правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата односно зарада и других примања код корисника јавних средстава не односе на накнаду трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, због чега је усвојио тужбен захтев.

Другостепени суд прихвата дате разлоге првостепеног суда, с тим што додаје да иако се трошкови регреса за коришћење годишњег одмора сматрају зарадом у ширем смислу тог појма одређеног чланом 105. став 3. Закона о раду (јер се на ова примања плаћају порези и доприноси који терете зараду) и чланом 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду, ова накнада има карактер накнаде за повећане трошкове које запослени има док ради, а не карактер накнаде за обављени рад из чланова 106. и 107. Закона о раду, па се и из ових разлога не могу применити правила из члана 4. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада.

По оцени Врховног касационог суда основано се ревизијом туженог указује да су нижестепени судови на правилно утврђено чињенично стање погрешно применили материјално право.

Одредбом члана 4. став 1. Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава (на снази од 28.10.2014. године) предвиђено је да су ништаве одребе општег или појединачног акта којима се повећавају основице, коефицијенти и други елементи, односно уводе нови елементи на основу којих се повећава износ плате и другог сталног примања код субјеката из члана 2. тог закона, донет за време његове примене. Циљ поменутог закона дефинисан је у члану 1. као очување финансијског система у Републици Србији и система плата и зарада у јавном сектору. Оба поменута Посебна колективна уговора код туженог донета су за време важења наведеног закона. Под зарадом се у смислу одредбе члана 105. Закона о раду, на коју сходно упућује и Закон о привременом уређивању основице, подразумева и накнада за регрес за коришћење годишњег одмора.

Поменути Посебни колективни уговори код туженог донети су након ступања на снагу Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава па су ништаве одредбе тих аката којима се предвиђају елементи на основу којих се повећава износ зараде. Накнада која је предмет тужбеног захтева представља саставни део зараде, па Посебним колективним уговором, донетим након ступања на снагу Закона, ова накнада није могла бити повећана. Следи да тужилац нема право на разлику између накнада предвиђених тим Колективним уговорима и накнада коју је по том основу тужени послодавац исплатио.

Како је у одлучивању о тужбеним захтеву од стране нижестепених судова погрешно примењено материјално право, Врховни касациони суд преиначио је побијану пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца за исплату разлике између исплаћеног и траженог износа на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, као неоснован, па је применом одредбе члана 416. став 1. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

Ценећи испуњеност услова за изузетну дозвољеност ревизије туженог у преосталом делу, односно у делу у коме је одлучено о противтужбеном захтеву, на основу члана 404. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да нема места одлучивању о ревизији као изузетно дозвољеној у смислу става 1. истог члана, с обзиром да не постоји потреба разматрања правних питања од општег интереса или правних питања у интересу равноправности грађана или новог тумачења права. Прејудицијелна противтужба туженог поднета је 20.10.2020. године ради утврђења да тужилац нема право на наплату-исплату накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора према Посебним колективним уговорима за време важења Закона о привременом уређивању основица за обрачун и исплату плата, односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава („Службени гласник РС“, бр. 116/2014). У конкретном случају нема услова за прихватање посебне ревизије у односу на противтужбени захтев. Став о примени материјалног права од значаја за основаност потраживања по основу разлике накнаде за регрес обрачунате применом колективних уговора донетих за време важења Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава изражен је код одлучивања о том захтеву. Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу трећем изреке.

Испитујући дозвољености ревизије применом члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је нашао да ревизија туженог није дозвољена.

Чланом 403. став 3. Закона о парничном поступку прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијеног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Имајући у виду да се у конкретном случају ради о имовинско-правном спору, који се односи на новчано потраживање, и прејудицијелној противтужби о основу тог потраживања, вредност предмета спора се процењује према вредности новчаног потраживања. Побийана вредност предмета спора очигледно не прелази динарску

противвредност 40.000 евра, те је Врховни касациони суд, применом члана 403. став 3. ЗПП, нашао да је ревизија туженог у односу на одлуку о противтужби недозвољена.

На основу члана 413. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу четвртом изреке.

Тужени је делимично успео у поступку по ревизији, па му на основу чланова 153., 154. став 2. и 163. став 2. ЗПП припадају опредељени трошкови парничног поступка у укупном износу од 54.000,00 динара, који обухватају трошкове на име: састава одговора на тужбу од стране адвоката и два образложена поднеска у износу од по 9.000,00 динара, заступања на два одржана рочишта у износу од по 10.500,00 динара и једном неодржаном рочишту у износу од 6.000,00 динара, све према важећој Адвокатској тарифи, док трошак на име састава жалбе и ревизије од стране адвоката, као и трошак судских такси није признат јер захтев није опредељен у смислу члана 163. став 2. ЗПП, а трошак на име састава противтужбе није признат јер са тим захтевом тужени није успео.

На основу члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу петом изреке.

**Председник већа - судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић